

Bijlage 2: Hoofdlijnen reacties consultatieronde Contourennotitie Brabants Ruimtelijk Voorstel

Op 19 september 2023 heeft GS de contourennotitie Brabants Ruimtelijk Voorstel vrijgegeven voor consultatie met onze Brabantse overheidspartners (regio's, gemeenten, waterschappen). In de afgelopen periode hebben ook andere organisaties gereageerd. In het 3^e ijkmoment is vanuit vijf ministeries gereflecteerd. En daarnaast heeft BrabantAdvies op 8 november 2023 haar advies aangeboden.

Bijgaand document geeft de hoofdlijnen van die reacties weer en de wijze waarop daar in de eindversie naar het ruimtelijk voorstel mee is omgegaan. De reacties zijn zoveel mogelijk gebundeld en gerangschikt per hoofdstuk/onderwerp.

Overzicht organisaties die inbreng hebben geleverd

Hoofdpijnen reacties en aanpassing:

	Indiener(s)	Reactie(s) - op hoofdpijnen en gebundeld	Wijze van aanpassing
Algemeen en Inleiding (hoofdstuk 1) – Richting geven aan ‘de Kwaliteit van Brabant’			
1	Heusden, MRE; RNOB, SRBT; SR-WBW	Waardering én zorgen over krappe tijdsplan. Zorgen vanwege onvoldoende tijd voor grondige analyse en ontbrekende documenten en informatie (bv landbouw, economie).en daardoor druk op democratische legitimatie vanwege te beperkte betrokkenheid en terugkoppeling naar gemeenteraad.	RV en werkboek zijn op heel veel punten waar mogelijk aangevuld; nog ontbrekende info (witte vlekken o.a. BPLG, economische visie) zijn benoemd en/of komt – met verwijzing naar en besef van krappe tijdsplan - via disclaimers in de aanbestedingsbrief naar Rijk.
2	BrabantAdvies; Bergen op Zoom, Moerdijk, MRE, RES W-Brabant; RNOB, SRBT; N-Br. Waterschapsbond; SR-WBW; ZLTO	Waardering voor goed leesbaar document en inzichtelijk werkboek. Onderschrijving van de aanpak (via bestaande bouwstenen en ontwerpessies), de analyses en ambities t.b.v. integraliteit en ruimtelijke kwaliteit van Brabant; Dit is een goede 1 ^e stap dat vraagt om een vervolg. Kaarten en legenda's zijn soms onduidelijk of slecht leesbaar. Wens en noodzaak om vervolg samen in co-creatie op te pakken en aan te sluiten bij lopende (gebieds)processen.	(Leesbaarheid) kaarten zijn op veel onderdelen aangepast en aangevuld. Integraal werken samen met de regionale partners (gemeenten, regio, waterschappen) zijn belangrijk voor het vervolg (hoofdstuk 6). Regionale bouwstenen (zoals ontwikkelstrategie SRBT, RIA SR-WBW, Ruimtelijk Voorstel RNOB, Omgevingsagenda ZO, RES-sen) zijn daarin vertrekpunt om daar de volle breedte van het ruimtelijk voorstel verder vorm te geven, incl. de aanhaking van de verschillende ‘tafels’ en gebiedsprocessen (bv RES, NOVEX, landelijk gebied). Het werken met een modulair omgevingsprogramma als mogelijk instrument voor versnelling van de uitvoering en ordening van de samenhang en complexiteit. Dit willen we verder verkennen en uitwerken.
3	BrabantAdvies; Enexis, Goirle, Heusden; NM-BL- BMF-BPG; REKS HvB; RNOB, SRBT	Keuzes zijn onduidelijk, onvolledig of ontbreken. Samenhang en input uit de bouwstenen soms onduidelijk. Het is niet duidelijk of het RV scherpere keuzes maakt m.b.t. verstedelijking, overgangszones, N2000 gebieden, zoekgebieden voor rivierverruiming, RES etc. Hoe gaan we tot die keuzes komen? Maak duidelijk onderscheid in 2030 en 2050 en benoem de stappen die nodig zijn om daar te komen. Maak duidelijk dat voor bepaalde delen van Brabant scherp in beeld is wat er moet gebeuren en dat dit voor andere delen minder scherp is. Bouw ruimte en flexibiliteit in voor een iteratieve en adaptieve benadering.	De status van het RV is verduidelijkt incl. de manier van denken en kijken naar 2050 (methodiek ‘hink-stap-sprong’) en de relatie met afspraken tot 2030 uit bv RES1.0 of Woondeals. Nadrukkelijker wordt uitgelegd dat dit RV geen keuzes maakt, maar juist de te maken keuzes inzichtelijk maakt. In hoofdstuk 6 wordt uitgelegd hoe we verdere doorvertaling van de inzichten uit dit ruimtelijk voorstel oppakken.

4	BrabantAdvies; Heusden; MRE; RNOB; SR-WBW	De 5 stelregels worden onderschreven, maar stelregels hanteren als uitgangspunt i.p.v. dogma. Voeg 'Sociaal, leefbaar en perspectiefrijk' als extra stelregel toe; idem gezondheid als ambitie in het werken aan omgevingskwaliteit toe. Benut kennis en informatie uit bijvoorbeeld de Brabantse Omgevingscan.	Stelregels zijn niet aangepast, want komen uit vastgesteld beleidskader Leefomgeving (vastgesteld 27 oktober 2023). Wel zijn aantal andere redenen voor het werken aan omgevingskwaliteit toegevoegd, waaronder gezondheid, brede welvaart. Stelregels zijn geen dogma maar uitgangspunt, conform het beleidskader Leefomgeving.
5	BrabantAdvies; SRBT;	Scherper zijn met betrekking tot de keuzes en vragen aan het rijk en de positionering. Pak de regierol als provincie en faciliteer het kwaliteit(denken) bij regio's en gemeenten. Benut het ruimtelijk voorstel als aanjager voor een koersverandering.	Er is een extra hoofdstuk (hoofdstuk 5) toegevoegd waarin de verschillende vraagstukken, dilemma's en gebiedsgerichte en generieke vraagstukken zijn gebundeld incl. de noodzakelijke vervolgcacties (ook expliciet voor het Rijk) en randvoorwaarden richting het rijk. Hoofdstuk 6 (vervolg) is extra tekst toegevoegd over de regierol.
6	Gemert-Bakel; Heusden; Moerdijk; Woensdrecht; RES W-Brabant; ZLTO	Diverse kaart- en tekstcorrecties m.b.t. infrastructuur weg, buis, spoor, vliegbasis, bodemgebruik; economische, landbouwsectoren; legenda etc incl leesbaarheid en status	Allerlei kaartcorrecties en - aanvullingen (werkboek + ruimtelijk voorstel). Correcties en aanvullingen die niet passend zijn bij aard en schaal van dit ruimtelijk voorstel en werkboek zijn niet overgenomen.
7	BrabantAdvies; Moerdijk; Woensdrecht; REKS HvB; RES W- Brabant; SR-WBW	Aandacht voor grensoverstijgende zaken en samenwerkingen en Europese ontwikkelingen. Zoom in en uit waar nodig.	Is waar mogelijk in kaart en tekst toegevoegd. Komt ook terug in extra hoofdstuk (ho 5) over gebiedsgerichte en generieke vraagstukken.
Hoofdstuk 2 - Eerste narratief			
8	BrabantAdvies; Bergen op Zoom; Gemert-Bakel; Heusden; Moerdijk; MRE; NM-BL-BMF-BPG ¹ ; REKS HvB; RNOB; N-Br. Waterschapsbond; SR-WBW; ZLTO	Krachtig om uit te gaan van de Brabantse basis en van het water en bodemsysteem als basis en als aandacht voor klimaatadaptatie; Beter duiden wat water en bodem sturend betekent. Leg de link met grondwaterconvenant 2021-2027 en Droogteagenda 2024. Water-signaleringskaart mag geen toets- of verordeningskaart worden, maar moet vooral een aanleiding zijn om met elkaar in gesprek te gaan. Maar durf ook met elkaar keuzes te maken. Belang van economische invalshoek in ontstaan van Brabant in het narratief toevoegen. Focus niet alleen op de grote opgaven, maar ook aandacht voor de kleine zaken die Brabant aantrekkelijk en interessant houden om te wonen en leven.	Belang en positie van water- en bodemsysteem is beter geduid. Tekst Watersignaleringskaart is aangepast cf tekst in ontwikkelperspectief NOVEX Stedelijk Brabant, waarin doel als signaleringskaart en niet als toetskaart is benoemd. De kwaliteiten van Brabant zijn in tekst én werkboek o.i. al sterk benoemd. Op onderdelen is de tekst waar nodig versterkt.

¹ NM-BL-BMF-BPG: Natuurmonumenten, Brabants Landschap, Brabantse MilieuFederatie, Brabants Particulier Grondbezit

Hoofdstuk 3 - Perspectief Natuur en landbouw			
9	BrabantAdvies; Woensdrecht; MRE; NM-BL-BMF-BPG; RNOB; SRBT	Focus niet alleen op N2000 of overgangsgebieden voor transitie landelijk gebied en middelen transitiefonds; Het is niet duidelijk of en hoe de Houtskoolschets BPLG terugkomt. Idem de relatie met GGA Bij perspectief natuur en landbouw zouden ook het landschap en gezondheid centraal moeten staan. Benoem de overgangsgebieden ook als een belangrijke focusopgave.	Kaarten zijn aangepast met ook overig NNB + EVZ's duidelijker op kaart, vanuit een robuust natuurnetwerk 2050 als perspectief. Het belang en de betekenis inzet van middelen vanuit het transitiefonds voor de transitieopgaven in het landelijk gebied is geduid, maar de uitwerking loopt via BPLG en komt dus in die zin niet terug in het ruimtelijk voorstel. Het 1 ^e pakket BPLG (Houtskoolschets en no regret-maatregelen) is de onderlegger voor perspectief 1. Landschap is nadrukkelijk onderlegger, zie ook hoofdstuk 2 en 4.
10	Bergen op Zoom; RNOB; MRE; SR- WBW; ZLTO	Het landbouwperspectief ontbreekt. Bij landbouwtransitie niet alleen richten op stikstof of de intensieve veehouderij, maar ook kijken naar relatie circulaire economie – plantbased grondstoffen en problematiek gezondheid. Sectoren als (glas)tuinbouw, boomteelt, fruitteelt zijn te weinig in beeld. Tegelijkertijd te eenzijdige focus op natuurinclusieve landbouw in plaats van focus op doelsturing (verduurzamen landbouw) en middel (natuurinclusief of anderszins) overlaten aan gebiedsprocessen met water-bodem sturend als onderlegger. De transitie moet ook gefaciliteerd worden door ondersteunend instrumentarium.	Het belang van een goed landbouwperspectief is beter geduid o.a. door een kaartlaag goede landbouwgronden voor voedselproductie toe te voegen en een relatie met de circulaire economie. Waar mogelijk is informatie aan het werkboek toegevoegd, met de disclaimer dat m.b.t. het landbouwperspectief nog niet alle informatie beschikbaar is. Het belang van de landbouwtransitie in het kader van het hele perspectief 1 (natuur en landbouw) en andere opgaven is beter naar voren gebracht, maar krijgt verdere uitwerking in het BPLG (incl instrumentarium).
11	BrabantAdvies; MRE; ZLTO	Benut lopende gebiedsprocessen en leg relatie met instrumentarium zoals grondstrategie en lopende innovatie-projecten o.a. met betrekking tot landbouw of natuur en de combinatie. Benut de kansen voor ondernemen met natuur.	De relatie gebiedsprocessen en instrumentarium in uitwerking vervolg meenemen. Concrete duiding van diverse gebiedsprocessen past niet in deze contourennotitie gelet op abstractie en schaalniveau, maar wordt wel meegenomen in uitwerking BPLG; In Hoofdstuk 6 (vervolg ruimtelijk voorstel) wordt wel de relatie tussen regionale uitwerkingen en deze gebiedsprocessen gelegd.
12	Moerdijk; ZLTO	Verzilting: sommige reacties stellen dat het goed is dat deze opgave is benoemd en belangrijk om samen te verdiepen richting noodzakelijke transitie's; andere reacties vinden het accepteren van verzilting te voorbarig en te sterk als voldongen feit benoemd	We laten verzilting wel als opgave staan, mede gelet op de recente KNM-BL-BMF-BPGI-scenario's en de te verwachte langere periodes van verdroging en zeespiegelstijging. We leggen de relatie met de ZWDelta, ten aanzien van inhoud en samenwerking.

13	Bergen op Zoom; Heusden; NM-BL-BMF-BPG; ZLTO	Onduidelijkheid over de precieze definiëring, doel en status van de landschapsparken, groene bufferzones of groene scheggen. Onvoldoende is uitgelicht welke functie de natuur of landbouw heeft binnen de aangewezen gebieden. Hoogtechnologische landbouw met lage emissies naar boden, lucht en water passen prima in een landschapspark en bieden ook kansen in de schakel tussen boer en burger. Sommige reacties vragen om concretisering en minder vrijblijvende doorwerking. Tevens open staan om natuurgebieden multifunctioneel te benutten en voor herbegrenzing (ook gekoppeld aan inzichten uit water en bodem sturend) om zo te komen tot robuuster netwerk elders.	Dit zijn geen zaken die in dit ruimtelijk voorstel worden uitgewerkt, maar is aan de uitwerking binnen BPLG en/of NOVEX-stedelijk Brabant.
Hoofdstuk 3 – Perspectief Energie en ordenende netwerken voor (circulaire) economie			
14	Enexis, Moerdijk, MRE; REKS HvB; RES W-Brabant; RNOB; ZLTO	De status en onderliggende bronnen voor perspectief 2 zijn niet duidelijk. Zoekgebieden RES/energie worden niet herkend vanuit RES2030; Perspectief 2 focust alleen op scenario 2 CE Delft, de beide andere scenario's ontbreken; Ruimte om nieuwe processen te implementeren (o.a. pMIEK) of nieuwe inzichten (o.a. extra windenergie), heel nieuwe oplossingen of keuzes te benutten; ook duidelijk zijn waar de keuzes mbt rijks-uitgangspunten knellen of waar we als Brabant met onze activiteiten of opgaven op willen aanhaken. Benoem ook de relatie tussen energie en landbouw (grondruk, kansen bijdrage aan energievoorziening, glastuinbouw (warmte, energiebehoefte).	De afspraken uit de RES1.0 komen 1-op-1 terug in het werkboek en zijn mede onderlegger voor perspectief 2. Voor deze kaart is een duidelijke uitleg toegevoegd, evenals wat deze wel of niet weergeeft. Deze kaart heeft de tijdslijn 2050, daarin verschilt dit van de termijn 2030 en niet 1-op-1 vergelijkbaar. Ook scenario 1 en 3 uit studie van CE Delft zijn meegenomen. Daarbij is het belangrijk te beseffen dat deze kaart echt agenderend karakter heeft. Dit heeft te maken met de aard van deze transitie en het nog veelal ontbreken van informatie en keuzes. Zie ook eerder onder algemeen m.b.t. status RV + werkboek. Juist dit agenderende karakter is bedoeld als basis voor gesprek over oplossingen, keuzes etc., ook in de relatie met andere opgaven. De knelpunten van energie-opgave met bv defensieopgaven worden geduid in hoofdstuk integrale gebiedsopgaven en vraagstukken.
15	Enexis; REKS Hart van Brabant; RES-West-Brabant;	Belang warmte voor energietransitie en opslag (batterijen) ontbreekt	Is toegevoegd.
16	MRE; RES West-Brabant; REKS Hart van Brabant; RNOB	De ene RE(K)S-organisatie voelt zich voldoende, andere onvoldoende betrokken; alle RES-regio's willen nadrukkelijker betrokken worden bij vervolg uitwerkingen.	In werkateliers zijn ook vertegenwoordigers RES uitgenodigd en bestuurlijke momenten (toelichtingen ontwikkel/regiodagen) waren ook gericht alle wethouders dus ook op RES-bestuurders van gemeenten, maar in vervolg wordt nog extra gelet op samenwerking ook in relatie tot RES 2.0 (zie ook hoofdstuk 6) en agendering binnen de (bestuurlijke/ambtelijke) werkprocessen RES.

17	Bergen op Zoom, Enexis, Heusden; Moerdijk, Woensdrecht; MRE; NM-BL-BMF-BPG; RNOB, SRBT; SR-WBW,	Een economische visie wordt gemist inclusief een visie op circulaire economie en de relatie met externe veiligheid en verwachte ruimtevraag; bij circulaire economie ook de relatie met de energie-infrastructuur en goederenvervoer (inc vervoersmodaliteiten) en de effecten op leefbaarheid; Economie is verengd tot een discussie over energie en energienetwerken en circulariteit tot duurzaam energiegebruik; Qua werklocaties ligt accent teveel op grootschalige productie en logistiek; Economische clusters (campus-ontwikkeling, innovatiedistricten) in diverse regio's en gemeenten ontbreken in tekst en kaart. Brainportregio is minder logische regio voor circulaire economie. MRE wil graag meewerken aan ruimtelijk economisch verkenning.	Onderdeel (circulaire) economie komt beter in beeld; opmaat naar de nog op te stellen ruimtelijk economische verkenning, hierin wordt ook nut/noodzaak van (grootschalige) werklocaties (en verwachte ruimtevraag) belicht. Belang campussen, stedelijke innovatiedistricten en werklocaties zijn verwerkt in teksten/kaart Perspectief 2.
Hoofdstuk 3 – Perspectief Leefbare steden en regio's			
18	Bergen op Zoom, Gemert-Bakel, Heusden, MRE; RNOB, SRBT; SR-WBW	De uitgangspunten van ontwikkelperspectief NOVEX stedelijk Brabant, het belang van steden en stedelijke regio's en de kaart van ontwikkelperspectief NOVEX stedelijk Brabant komen niet herkenbaar terug; Dorpen ontbreken op de kaart, inclusief de relatie met de dorpenstrategie en leefbaarheid; De doorvertaling van de woondeals, regionale verstedelijkingsakkoorden ontwikkelstrategieën worden gemist. De stedelijke schaa sprong lijkt zich te beperken tot Brainport, maar is breder en moet ook richten op voorzieningen. Wens voor extra ruimte voor verdere verstedelijking (woningbouw, werklocaties) in tekst en beeld.	De vastgestelde kaart NOVEX Stedelijk Brabant van 26 oktober 2023 is letterlijk 1 op 1 opgenomen. Heel Stedelijk Brabant en schaa sprong komen nadrukkelijker op kaart en in tekst, inclusief de dorpen / vitale kernen. Er worden in dit ruimtelijk voorstel geen extra bouwlocaties benoemd dan daarin staan. De woondeals zijn als onderlegger benut voor perspectief 3 en komen terug in de tekst, maar gelet op de tijdshorizon van 2050 komen deze niet in deze vorm terug op de kaart.
19	Toeristische Kano Bond Nederland (TKBN); SRBT, N-Br. Waterschapsbond	Belang stedelijk water is te beperkt weergegeven; aandacht wordt gevraagd voor een nadere uitwerking van de landelijke maatlat klimaatadaptief bouwen. Benut de 'stad-als-spons' als inspiratie. Benut (stedelijk) water ook voor recreatie/kanovaart; zorg voor voldoende doorvaarhoogte. Benut zoveel mogelijk de koppelingen en kansen met andere maatschappelijke opgaven en (EU)-subsidie potten. De vaarmogelijkheden in het onderliggende waternetwerk (kleine waterlopen) mogen niet aangetast worden.	Dit is niet toegevoegd, maar moet vooral terugkomen in het vervolg binnen processen als NOVEX stedelijk Brabant of transitie landelijk gebied.
20	Bergen op Zoom; Gemert-Bakel; Moerdijk; Woensdrecht;	Mobiliteitsopgaven en -vraagstukken (incl de relatie met de ligging ten opzichte van andere stedelijke regio's) zijn niet altijd herkenbaar en goed weergegeven op de kaart; idem ontbreekt soms relatie met lopende processen. Ook pleidooi om te investeren in buisleidingen of andere	Kaarten zijn waar mogelijk aangevuld (zie ook onder algemeen). Opgaven en vraagstukken dienen nadere uitwerking te krijgen via de Multimodale Mobiliteitspakketten die zijn of worden opgestart binnen processen stedelijke regio's. Link met andere lopende processen hoort ook thuis bij de verdere uitwerking (zie hoofdstuk 6 – vervolg).

	MRE; RNOB; SRBT; SR-WBW	spoorverbindingen (bv VEZA-boog) voor verminderen veiligheidsrisico's op spoor door stedenband;	Sommige opgaven komen terug/ zijn verwerkt en geagendeerd in hoofdstuk 5 : gebiedsgerichte en generieke vraagstukken (vraagstuk Mobiliteit – Brabant bereikbaar houden' en Kwalitatieve schaa sprong stedelijk Brabant).
Hoofdstuk 4 - Ruimtelijk voorstel als ontwikkelrichting naar 2050			
21	Bergen op Zoom; Enexis; Woensdrecht; RES W-Brabant	Deelgebieden: onduidelijk is hoe energie en energie-infrastructuur wordt meegenomen bij de ruimtelijke opgaven in de vier landschapstypen; Sommige opgaven in het ene deelgebied gelden ook in andere deelgebieden.	De deelgebieden zijn (en waren in de contourennotitie al) opgenomen als extra eigen herkenbare deelgebieden binnen Brabant met een eigen 'familie van opgaven'. Deze familie van opgaven zijn bedoeld als hulpmiddel bij de gebiedsgerichte doorvertaling van opgaven zoals rondom energie en energie-infrastructuur of bij andere transitie-opgaven. De beschrijving van de deelgebieden is op basis van de reacties aangevuld, o.a. ook ten aanzien van energieopgaven. De familie van opgaven geven een 1 ^e aanzet van de integrale bundeling van opgaven.
22	BrabantAdvies; Heusden; NM-BL- BMF-BPG; REKS HvB; RNOB; SRBT; SR-WBW	De term focusgebieden roept veel onduidelijkheid op. Idem de relatie met de vraagstukken en dilemma's per perspectief. Sommige dilemma's raken slechts 1 (deel)vraag of zijn niet stellig genoeg benoemd (bv dilemma defensie – windenergie) terwijl bovenliggende vraag – wil Brabant de luchtmachtprovincie blijven – niet wordt benoemd. Sommige gebieden zijn niet aangeduid als focusgebied, terwijl ook daar opgaven liggen. Dit roept onduidelijkheid of ongewenste tweedeling op. Dit vraagt om toevoeging van extra focusgebieden, het schrappen van de huidige focusgebieden en/of betere uitleg van het begrip focusgebieden en dilemma's. Het vraagstuk 'stikstof' ontbreekt.	De term focusgebied vervalt. De focusopgaven en de verschillende vraagstukken of dilemma's per perspectief zijn aangevuld ensamen gevoegd tot een nieuw hoofdstuk (ho 5): gebiedsgerichte en generieke vraagstukken. Daarin wordt ook veel meer duiding gegeven aan de bedoeling van dit hoofdstuk (inclusief de opgaven en voorstel voor vervolg). Daarmee is dit een betere basis voor de te maken keuzes incl afspraken en propositie (o.a. via ruimtelijk arrangement) met het Rijk.
23	Bergen op Zoom; Gemert-Bakel; Heusden; Moerdijk; Woensdrecht; MRE; RES-West- Brabant; RNOB; SRBT, SR-WBW; ZLTO	Specifieke opmerkingen over de focusgebieden: <ul style="list-style-type: none"> De begrenzing en opgaven in focusgebied Brainportregio, NOVEX De Peel of Groene Woud zijn te beperkt weergegeven. De urgentie van Brainport is te beperkt aangezet. (De diversiteit in) het landbouwperspectief voor NOVEX De Peel is niet goed benoemd. In plaats van focusopgave Groene Woud zijn opgaven uit Van Ggh Nationaal Park voor heel Brabant belangrijk. Powerport Moerdijk: goed dat dit is geagendeerd als focusgebied, maar tekst aanpassen en urgentie en samenhang met de andere ruimteclaims en opgaven (leefbaarheid, waterveiligheid, relatie bredere omgeving) nadrukkelijker positioneren; 	Zie algemeen aanpassing focusgebieden hierboven. <ul style="list-style-type: none"> Belang Powerport Moerdijk breder dan alleen energie, ook leefbaarheid, waterveiligheid en aandachtspunten uit SR-WBW, Moerdijk en RES-W-Brabant nemen we mee. Focus Brainportregio: nadrukkelijk benoemd dat de stedelijke schaa sprong niet beperkt tot Brainport maar geheel NOVEX stedelijk Brabant. In de tekst is aangegeven dat de opgave en oplossing van het 'overkoken van Brainport' binnen heel NOVEX stedelijk Brabant moet worden bezien.

		<ul style="list-style-type: none"> • Onduidelijk wat focusgebied De Naad van Brabant inhoudt; hoe voorkomen we dat dit gaat conflicteren met de verstedelijkingsopgave; hoe zorgen voor koppeling met andere ontwikkelingen die mogelijk als hefboom kunnen dienen; • Onduidelijk wat focusgebied De Naad van Brabant inhoudt; hoe voorkomen we dat dit gaat conflicteren met de verstedelijkingsopgave; hoe zorgen voor koppeling met andere ontwikkelingen die mogelijk als hefboom kunnen dienen • NOVEX stedelijk Brabant moet ook als NOVEX-opgave (cf NOVEX de Peel) incl schaa sprong, incl prioriteit oplossen vraagstuk externe veiligheid • Extra focusgebied NW kleipolders vanwege combi plantbased-biobased economie, industrie en logistiek • Benoemen dat reactivering vliegbasis de Peel absoluut onwenselijk vanwege gezonde woonomgeving. 	<ul style="list-style-type: none"> • Naad van Brabant: in de tekst is verduidelijkt dat voor deze zone juist verkend moet worden wat de effecten van water en bodem sturend zullen zijn. • Toekomstperspectief zeekleipolders in het geheel van de ZWDelta is als gebiedsgericht vraagstuk toegevoegd. • Idem grip krijgen op ontwikkelrichting van het riviereengebied. • De opgaven rondom de vliegbasis zijn geplaatst in algemene vervolgacties en afspraken over defensie. • De tekst van NOVEX De Peel is geactualiseerd.
Hoofdstuk 5 - Doorkijk vervolg – samenwerken aan het Brabants ruimtelijk voorstel			
24	BrabantAdvies; Enexis, Gemert-Bakel, Heusden; Moerdijk; MRE; NM-BL-BMF-BPG; REKS HvB; RES W-Brabant; RNOB; N-Br. Waterschapsbond; ZLTO	Wens en noodzaak om de inzichten uit dit ruimtelijk voorstel gebiedsgericht samen uit te werken en gericht op uitvoering; haak aan bij lopende (gebieds)processen; Benut de energie en betrokkenheid van inwoners. Kijk goed naar de status van het ruimtelijk voorstel in relatie tot bevoegdheid bij doorvertaling van beleidsvoornemens daarbij door lokale overheid en de rol van de gemeenteraad. ; Sluit aan op de (geest van de) Omgevingswet. Ontwikkel het ruimtelijk instrumentarium door. Kies een zelfbewuste rol en houding als provincie. Dit vraagt om partnerschap, lef en lenigheid.	Zie onder algemeen (punt 2). We opteren juist voor een modulair omgevingsprogramma als mogelijk instrument voor versnelling van de uitvoering en ordening van de samenhang en complexiteit, omdat dit een instrument is binnen de Omgevingswet. Via een kernteam provincie-regio's gaan we dit verder verkennen en uitwerken.
25	SRBT	Vragen rondom Nota Ruimte en Ruimtelijk Arrangement. Duidelijkere positionering van de Brabantse kwaliteiten, knelpunten en dilemma's en kansen voor bijdragen aan nationale opgaven richting Rijk en in het proces van de nota Ruimte	Via het extra hoofdstuk gebiedsgerichte opgaven en vraagstukken en aanpassing van de tekst in hoofdstuk 6 (vervolg) zijn de kwaliteiten en randvoorwaarden van Brabant i.r.t. de nationale opgaven en de betekenis van dit ruimtelijk voorstel hierin beter gepositioneerd. Als provincie zijn we proactief betrokken bij het proces en wordt er Q1 2024 door het Rijk o.a. een provincie-dialogo georganiseerd, o.a. ook met onze partners. Over het ruimtelijk arrangement is nog veel onduidelijk. Dit is zo eerlijk benoemd in hoofdstuk 6.